

Π.Ν. (Δ)

Αριθμός 3821/2009

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 13 Οκτωβρίου 2008, με την εξής σύνθεση: Θ. Παπαευαγγέλου, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και της αρχαιοτέρας του Συμβούλου, που είχαν κώλυμα, Κ. Βιολάρης, Σπ. Παραμυθιώτης, Σύμβουλοι, Α. Χλαμπέα, Φ. Γιαννακού, Πάρεδροι, Γραμματέας η Β. Ράφαηλάκη, Γραμματέας του ΣΤ' Τμήματος.

Για να δικάσει την από 6 Οκτωβρίου 2000 αίτηση :

της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΑΛΕΞΙΟΥ Α.Τ.Τ.Ε.Β.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Εμ. Μπενάκη αρ. 108, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Παναγιώτη Λαζαράτο (Α.Μ. 14350), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

κατά των: 1) Υπουργού Οικονομικών, 2) Υπουργού Αθλητισμού, οι οποίοι παρέστησαν με τον Ευστράτιο Συναίκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 3) Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων» (Ε.Ο.Α.), ήδη «Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή» (Ε.Ο.Ε.), που εδρεύει στο Χαλάνδρι Αττικής, οδός Δ. Βικέλα και Ριζαρείου, η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Γεώργιο Δαούτη (Α.Μ. 1764), που τον διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσείουσα εταιρεία επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 3032/2000 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της Εισηγήτριας, Παρέδρου Φ. Γιαννακού.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο της αναιρεσείουσας εταιρείας, ο οποίος δήλωσε ότι παραιτείται του 4^{ου} λόγου του

./.

δικογράφου της αναιρέσεως και στην συνέχεια ανέπτυξε και προέβαλε τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο της αναιρεσιβλήτου Επιτροπής και τον αντιπρόσωπο των Υπουργών, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αιτήσεως έχουν καταβληθεί τα νόμιμα τέλη (υπ' αριθμ. 4115042/2000 Δ.Ο.Υ. Ενσήμων και Δικ. Εισπράξεων Αθηνών) και το παράβολο (υπ' αριθμ. 2151154-5/2000 ειδικά γραμμάτια παραβόλου, σειράς Α').

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ανάρτηση της 3032/2000 αποφάσεως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, καθ' ο μέρος απέρριψε την από 25.10.1996 «προσφυγή – αγωγή» της αναιρεσείουσας, αναδόχου του έργου «Μελέτη – Κατασκευή Νέου Κτιρίου Γραφείων Ε.Ο.Α. στο Χαλάνδρι Αττικής», κύριος του οποίου είναι η Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, επί διαφοράς που ανέκυψε κατά την εκτέλεση του έργου αυτού, ως προς την καταβολή αποζημιώσεως στην αναιρεσείουσα, λόγω καθυστέρησης πληρωμής της.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, κατά την εκτέλεση της επίδικης συμβάσεως, η αναιρεσείουσα υπέβαλε προς τη Διευθύνουσα υπηρεσία την υπ' αριθμ. πρωτ. 40274/8.3.1996 αίτησή της, στην οποία είχε επισυνάψει το λογαριασμό με αριθμό 23, κατά τη δική της αρίθμηση, ζητώντας την αναγνώριση, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 2 του ν. 1418/84 ζημίας της ύψους 400.046.544 δραχμών, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου, περιόδου 5.8.95 – 8.3.96, καθώς και την καταβολή σε αυτήν του ως άνω ποσού, το οποίο περιέλαβε στο λογαριασμό μαζί με άλλα κονδύλια. Η Διευθύνουσα υπηρεσία εξέδωσε την υπ' αριθμ. πρωτ. 40394/13.3.1996 πράξη, με την οποία απάντησε

./.

AD

οργανικά στην αίτηση και επέστρεψε αθέωρητο και απλήρωτο το λογαριασμό στην ανάδοχο, με την αιτιολογία ότι δεν δικαιούται την αιτούμενη αποζημίωση και ότι ως προς τα άλλα κονδύλια δεν είχε προηγηθεί η έγκριση συγκριτικού πίνακα. Κατά της πράξεως αυτής η ανάδοχος άσκησε ένσταση ενώπιον της προϊσταμένης αρχής, η οποία απερρίφθη σιωπηρώς, ακολούθως δε άσκησε την από 29.5.1996 αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υφυπουργού Πολιτισμού, η οποία απερρίφθη επίσης σιωπηρώς. Κατά της τελευταίας αυτής σιωπηράς απορρίψεως η αιτούσα άσκησε το από 25.10.1996 ένδικο βοήθημα, με τίτλο «προσφυγή - αγωγή», ζητώντας να αποφανθεί το Δικαστήριο ότι είναι θεωρητέος ο ως άνω λογαριασμός και ότι υποχρεούται η Ε.Ο.Ε. να της καταβάλει το ποσό αυτό, νομιμοτόκως από 8.3.1996 έως την εξόφληση. Το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, με την προσβαλλομένη απόφασή του, χαρακτήρισε το ασκηθέν ενώπιόν του ένδικο βοήθημα ως προσφυγή, κήρυξε τη μερική κατάργηση της δίκης, ενόψει μεταγενέστερης μερικής αποδοχής της αιτήσεως θεραπείας από τον Υφυπουργό Πολιτισμού, δέχθηκε εν μέρει την προσφυγή, μεταρρόθμισε τις προσβαλλόμενες πράξεις και αναγνώρισε το δικαίωμα της αναιρεσείουσας να αποζημιωθεί, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου, με το ποσό των 14.492.149 δραχμών, ενώ απέρριψε το αίτημά της για αποζημίωσή της για το μετά την 16^η.2.96 χρονικό διάστημα.

4. Επειδή, η αναιρεσείουσα με δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της στο ακροατήριο παραιτήθηκε από την προβολή του υπ' αριθμ. 4 λόγου αναιρέσεως, που στρέφεται κατά της κρίσης του Διοικητικού Εφετείου περί μερικής κατάργησης της δίκης, ως προς το αιτηθέν ποσό των 14.988.120 δραχμών.

5. Επειδή, ο λόγος αναιρέσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι, παρά το νόμο, το οικείμενο δικαστήριο χαρακτήρισε και δίκασε το ένδικο βοήθημα, που άσκησε η αναιρεσείουσα, ως προσφυγή και όχι ως αγωγή, που θα της παρέιχε μεγαλύτερη έννομη προστασία ως προς τη δυνατότητα παρεμπόπτοντος ελέγχου, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής.

διότι δεν προβάλλεται ούτε, άλλωστε, προκύπτει ότι, εν προκειμένω, τέθηκε ζήτημα παρεμπόμπτος ελέγχου, ο οποίος δεν έγινε λόγω χαρακτηρισμού του βοηθήματος ως προσφυγής.

6. Επειδή, στην παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 1418/1984 ορίζονται τα εξής: «Αν ο κύριος του έργου καταστεί υπερήμερος ως προς εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του, ο ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης δήλωσης. Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας». Εξάλλου, στο άρθρο 48 του π.δ/τος 609/1985 (Α' 223) ορίζονται τα ακόλουθα: «1. ... 2. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υπβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των έργων στον προϊστάμενο της Διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτή: α) καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στο φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των έργων, β) δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους, γ) περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα απ' αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής λόγω της υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση. Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με το φορέα κατασκευής του έργου. 3. Μετά την επίδοση της ειδικής δήλωσης, κατά την προηγούμενη παράγραφο η Διευθύνουσα υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δέκα μέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης. 4. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών από την επίδοση της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με

υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, ή δύο μηνών σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή τα στοιχεία των προϋπάρχουσων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου. 5. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου η απόφαση της Διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών. Μέχρι τότε, όμως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς κατά τα νόμιμα. 6. ... 7. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο μήνες από την επίδοση της αίτησης στη Διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης ο ανάδοχος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει να εγκριθεί η διενέργεια και της οριστικής παραλαβής μαζί με την προσωρινή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου».

7. Επειδή, όσον αφορά το αίτημα της αναιρεσείουσας περί αποζημιώσεως της λόγω διακοπής των εργασιών για το μετά την 16^η.2.96 χρονικό διάστημα, το δικάσαν δικαστήριο έκρινε ότι αυτό ήταν απορριπτέο ως απαράδεκτο, διότι, ήδη, η Διοίκηση είχε σιωπηρώς απορρίψει τις από 4.1 και 23.2.96 δηλώσεις της αναιρεσείουσας περί διακοπής των εργασιών του έργου, κατά το άρθρο 48 παρ. 2 του Π.Δ. 609/85, χωρίς αυτή να προσβάλει τη σιωπηρή αυτή απόρριψη, με αποτέλεσμα να οριστικοποιηθεί η έλλειψη υπαιτιότητας του κυρίου του έργου ως προς τη διακοπή των εργασιών και, συνεκόλουθα, η έλλειψη υπερημερίας αυτού ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων. Όμως, όπως προκύπτει

από την προσβαλλόμενη απόφαση, η ένδικη διαφορά δεν ανεφύη ενώπιον της Διοικήσεως από την απόρριψη αιτήματος του αναδόχου του έργου περί διαλύσεως της συμβάσεως, κατά τη διαδικασία του άρθρου 48 του π.δ/τος 609/1985. αλλά από την απόρριψη αιτήματός του περί αποζημιώσεώς του, λόγω υπερημερίας του κυρίου του έργου, υποβληθέντος σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 1418/1984. Ενόψει δε του ότι οι ως άνω διατάξεις θεσπίζουν δύο διαφορετικές διαδικασίες με διαφορετικές για την καθεμία έννομες συνέπειες, δεν δύναται να συναχθεί τεκμήριο ως προς την υπερημερία ή μη του κυρίου του έργου περί την εκπλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 1418/1984, από την παράλειψη της Διοικήσεως να απαντήσει επί των ως άνω υπ' αριθμ. πρωτ. 6/4.1.1996 και 22/23.2.1996 δηλώσεων της αναιρεσείουσας, εντός της δεκαήμερης προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 48 του π.δ/τος 609/1985. Συνεπώς, κατ' ασφαλή ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 1418/1984 δεν εξέτασε το Διοικητικό Εφετείο εάν συνέτρεχε υπερημερία της Ε.Ο.Ε. για την ένδικη διακοπή των εργασιών κατά το μετά τις 16.2.1996 χρονικό διάστημα, θεωρώντας ότι δεσμεύεται κατά τούτο από την μη άσκηση προσφυγής από τον ανάδοχο κατά της σιωπηράς απορρίψεως της προαναφερθείσης δηλώσεώς του. Αν και κατά τη γνώμη του Συμβούλου Σπ. Παραμυθιώτη, με την οποία συνετάχθη και η Πάρεδρος Φρ. Γιαννακού, όπως συνάγεται από το πλέγμα των μνημονευθεισών διατάξεων του άρθρου 48 του π.δ/τος 609/1985. οι οποίες θεσπίζουν τυπική και λεπτομερή διαδικασία για τη διάλυση της συμβάσεως σε περίπτωση, μεταξύ άλλων, καθυστερήσεως πληρωμής λογαριασμών, πρέπει δε να ερμηνευθούν ενόψει αφενός μεν της ανάγκης να μην καταλείπονται αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη ή μη της συμβάσεως, ενόψει των συνεπειών που αυτή έχει, κατά το νόμο, και για τον ανάδοχο και για τον κύριο του έργου και αφετέρου της ανάγκης να περατώνονται

/.

ΕΛ

ταχύς τα δημόσια έργα, εάν η Διευθύνουσα υπηρεσία παραλείψει να
αποφασίσει εντός της δεκαήμερης προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 48 του
π.δ/τος 609/1985 απόφαση, η οποία να αποδέχεται ή να απορρίπτει το
περιεχόμενο της υποβληθείσας σε αυτήν δηλώσεως διακοπής των
εργασιών, η σχετική δήλωση του αναδόχου τεκμαίρεται, από την εκπνοή
της εν λόγω προθεσμίας, ως γενομένη αυτοδικαίως αποδεκτή. Ενόψει δε
της πρόδηλης συνάφειας των πράξεων (ρητών ή σιωπηρών), οι οποίες
εκδίδονται κατά τις ως άνω δύο διαδικασίες (δηλαδή επί διακοπής των
εργασιών και επί αιτήσεως για αποζημίωση του αναδόχου, λόγω
υπερημερίας του κυρίου του έργου), εφόσον ο κύριος του έργου έχει
αποδεχθεί σιωπηρά την υπαιτιότητά του για τη διακοπή των εργασιών
κατά τη διαδικασία του άρθρου 48 του π.δ/τος 609/1985, δεν δύναται να
υπάρξει διαφορετική κρίση ως προς το θέμα αυτό κατά την εξέταση της
αιτήσεως του αναδόχου προς αποζημίωση για την αιτία αυτή. Με τα ως
άνω δεδομένα, η προπαρατεθείσα κρίση του δικάσαντος Δικαστηρίου ότι η
Ε.Ο.Ε. είναι υπεύθυνη και υπερήμερη για την ένδικη διακοπή εργασιών
δεν είναι νόμιμη, κατά την ειδικότερη αυτή γνώμη, και η απόφαση αυτή
είναι αναιρετέα.

8. Επειδή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες
σκέψεις, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση, να αναιρεθεί εν μέρει η
προσβαλλομένη απόφαση, καθ' ο μέρος απέρριψε την προσφυγή της
αναιρεσείουσας για αποζημίωσή της λόγω διακοπής των εργασιών κατά
το μετά τις 16.2.1996 χρονικό διάστημα, η δε υπόθεση, η οποία χρειάζεται
διευκρίνιση ως προς το πραγματικό, πρέπει να παραπεμφθεί στο δικάσαν
Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, για νέα νόμιμη κρίση.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση.

Αναιρεί εν μέρει την 3032/2000 απόφασή του Διοικητικού Εφετείου
Αθηνών, στο οποίο παραπέμπει την υπόθεση κατά το σκεπτικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου και

Αριθμός 3821/2009

-8-

Επιβάλλει συμμετρως εις βάρος των αναιρεσιβλήτων τη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίτουσας, η οποία ανέρχεται στο ποσό των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 20 Οκτωβρίου 2008

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος

Η Γραμματέας του ΣΤ' Τμήματος

Διαφύλαξη
23-12-08

Θ. Παπαευαγγέλου

Β. Ραφαηλάκη

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 30^{ης} Νοεμβρίου 2009.

Ο Προεδρεύων Σύμβουλος

Ο Γραμματέας

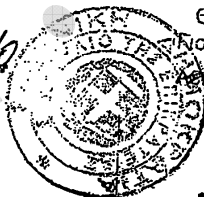
Θ. Παπαευαγγέλου

Ι. Μητροτάσιος

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ι. ΜΗΤΡΟΤΑΣΙΟΣ

ΘΕΩΡΗΜΕΝΟ

Να τη νόμιμη σημασία

Αθήνα 29/11/2010

Γραμματέας

Ι. ΜΗΤΡΟΤΑΣΙΟΣ